

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Andrzej Wasilewski

w sprawie z wniosku M. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o rentę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 maja 2005 r.,
kasacji wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w G.
z dnia 19 sierpnia 2004 r., sygn. akt III AUa .../03,

odmawia przyjęcia kasacji do rozpoznania.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny w G. wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2004 r. (III AUa .../03) oddalił apelację wnioskodawczynie – M. J. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 13 maja 2003 r. (VII U .../02) oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w B. z dnia 9 sierpnia 2002 r. odmawiającej wnioskodawczynie prawa do świadczenia rentowego.

W kasacji od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w G. wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2004 r. pełnomocnik wnioskodawczynie zarzucił naruszenie: po pierwsze – art. 5 k.p.c. poprzez nieudzielenie wnioskodawczynie, „występującej dotychczas bez profesjonalnego pełnomocnika, potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz nie pouczenie jej o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań”; po drugie – art. 316 § 1, art. 278, art. 233 § 1 i art. 227 k.p.c. „poprzez

nie rozważenie w sposób wszechstronny zebranego materiału dowodowego oraz poprzez nieuwzględnienie wniosku dowodowego zgłoszonego przez ubezpieczoną (...). Równocześnie, jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie kasacji do rozpoznania pełnomocnik wnioskodawczyni wskazał konieczność rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego, „czy Sąd odwoławczy ma obowiązek udzielania stronom postępowania występującym w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczać ich o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań (...), a także – w przypadku twierdzącej odpowiedzi na to pytanie – wyjaśnienia, „czy nadal aktualny jest pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 03.12.1997 r., sygn. akt I CKN 336/97, Prok. I Pr. 1998/7-8/43, że naruszenie przepisu art. 5 k.p.c. stanowi uchybienie procesowe, które uzasadnia zarzut kasacyjny w ramach podstawy z art. 393¹ pkt 2 k.p.c., jeżeli *in concreto* zachodziła potrzeba udzielenia stronie pouczeń i wskazówek.” W konsekwencji, w kasacji sformułowany został wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja powinna czynić zadość szczególnym wymaganiom formalnym określonym w art. 393³ k.p.c., w tym – poza przytoczeniem podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia – powinna ona zawierać także „przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie” (art. 393³ § 1 pkt. 3 k.p.c.), które stanowią odrębny element formalny kasacji jako pisma procesowego. Oznacza to w szczególności, że w kasacji należy wykazać (*sic!*), iż w sprawie, której ona dotyczy, bądź „występuje istotne zagadnienie prawne” (art. 393 § 1 pkt 1 k.p.c. – *a contrario*), bądź „istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie” (art. 393 § 1 pkt. 2 k.p.c. – *a contrario*), bądź też „zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo” albo „zachodzi nieważność postępowania” (art. 393 § 2 k.p.c.). Wnoszący kasację nie może przy tym ograniczyć się do powtórzenia w jej treści jednego lub kilku ustawowych sformułowań, do którego lub których pragnie nawiązać, jako do

„okoliczności uzasadniającej rozpoznanie kasacji”, lecz obowiązany jest do profesjonalnego prawniczego uzasadnienia wskazanej lub wskazanych „okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji” i to w kontekście okoliczności faktycznych i prawnych tej sprawy, której kasacja ta dotyczy. Nie spełnienie tego wymagania kasacji stanowi tzw. brak istotny kasacji, bowiem kasacja taka nie czyni zadość wymaganiu formalnemu określonymu w art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c., a to w konsekwencji skutkować musi jej odmową jej przyjęcia do rozpoznania. Wymaganiu temu w żadnym razie nie czyni zadość lakoniczne sformułowanie w *petitum* kasacji – jak to ma miejsce w niniejszej sprawie – na konieczność rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego, „czy Sąd odwoławczy ma obowiązek udzielania stronom postępowania występującym w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczać ich o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań (...)”, a także – w przypadku twierdzącej odpowiedzi na to pytanie – wyjaśnienia, „czy nadal aktualny jest pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 03.12.1997 r., sygn. akt I CKN 336/97, Prok. I Pr. 1998/7-8/43, że naruszenie przepisu art. 5 k.p.c. stanowi uchybienie procesowe, które uzasadnia zarzut kasacyjny w ramach podstawy z art. 393¹ pkt 2 k.p.c., jeżeli *in concreto* zachodziła potrzeba udzielenia stronie pouczeń i wskazówek.”

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393⁷ § 1 k.p.c. w związku z art. 393 § 1 pkt 3 k.p.c. oraz art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) orzekł jak w sentencji.

Teza:

Nie czyni zadość wymaganiu 'przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie kasacji do rozpoznania' (art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c.) lakoniczne na konieczność rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego, „czy Sąd odwoławczy ma obowiązek udzielania stronom postępowania występującym w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczać ich o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań (...)”, a także – w przypadku twierdzącej odpowiedzi na to pytanie – wyjaśnienia, „czy nadal aktualny jest pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 03.12.1997 r., sygn. akt I CKN 336/97, Prok. I Pr. 1998/7-8/43, że naruszenie przepisu art. 5 k.p.c. stanowi uchybienie procesowe, które uzasadnia zarzut kasacyjny w ramach podstawy z art. 393¹ pkt 2 k.p.c., jeżeli *in concreto* zachodziła potrzeba udzielenia stronie pouczeń i wskazówek.”